

Youth Center Members and According to Some Variables Levels of Leisure Satisfaction

Uğur SÖNMEZOĞLU, Ercan POLAT, Ali AYCAN

Abant İzzet Baysal University, School of Physical Education and Sport, Bolu **TURKEY**, 14280

Usak University, Faculty of Sports Sciences, Usak, **TURKEY**, 64200

Abant İzzet Baysal University, School of Physical Education and Sport, Bolu **TURKEY**, 14280

ugursonmezoglu@ibu.edu.tr, ercihanpolat@hotmail.com, mr_aycan@yahoo.com

Abstract

The purpose of this study was to investigate the leisure satisfaction levels of youth center members in Ankara, Bolu and Duzce, as well as the relationship between leisure satisfaction levels and some demographic features of the youth center members (i.e., gender, membership duration and usage frequency). The sample consisted of 371 youth center members (216 males, 155 females) from 3 different youth centers. The data were obtained by the “*Leisure Satisfaction Scale (LSS)*”. The results of this study indicated that there are significant differences between male and female groups in leisure satisfaction levels ($p < .01$). Also, there were significantly positive relationships between the membership duration, usage frequency and leisure satisfaction levels of youth center members.

Keywords: Leisure activities, leisure satisfaction, youth centers

Gençlik Merkezi Üyeleri ve Bazı Değişkenlere Göre Serbest Zaman Tatmin Düzeyleri

Özet

Bu çalışmanın amacı Ankara, Bolu ve Düzce'deki gençlik merkezleri üyelerinin serbest zaman tatmin düzeylerinin araştırılması ve gençlik merkezi üyelerinin bazı demografik özellikleri ile serbest zaman tatmin düzeyleri arasındaki ilişkilerin belirlenmesidir. Araştırmanın evrenini bu ilerdeki gençlik merkezi üyeleri oluştururken örneklem grubu ise bu merkezlerden ulaşılabilir örneklem yoluyla seçilen ve araştırmaya gönüllü olarak katılan 155'i kadın ve 216'sı erkek olmak üzere toplam 371 üyeden oluşmuştur. Araştırma verileri toplanmasında, “*Leisure Satisfaction Scale (LSS)*” Serbest Zaman Tatmin Ölçeği (SZTÖ – Uzun Versiyon) kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, cinsiyet değişkeni ile serbest zaman tatmin düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Ayrıca, gençlik merkezine üyelik süresi, gençlik merkezine devam etme sıklığı ve üye olunan gençlik merkezleri değişkenleri ile serbest zaman tatmin düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif ilişkiler belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Serbest zaman etkinlikleri, serbest zaman tatmini, gençlik merkezleri

1. Giriş

Kentleşme ve teknolojinin gelişimiyle birlikte yaşamın getirdiği çeşitli gereklilikler nedeniyle serbest zaman kavramı toplum içerisinde önem kazanan bir yapı olarak ortaya çıkmaktadır. Kişinin yaşamını sürdürebilmek için iş, uyku gibi yapmak zorunda olduğu işlerin dışında kalan ve kendisine ait olan zaman dilimi olarak tanımlanan serbest zamanın (Iso-Ahola, 1997; Mull ve diğ. 1997; Karaküçük, 1999; Roberts, 2006; Tezcan, 1994) verimli bir biçimde değerlendirilmesi bireye önemli kazanımlar sağlayabilmektedir. Serbest zaman etkinlikleri olarak ifade edilen ve serbest zaman diliminde özgürce seçilerek yapılan faaliyetler bu kazanımların elde edilmesinde anahtar rol oynamaktadır.

Serbest zaman, bireyin günlük mutluluğunda önemli bir yer tutarken bu zaman dilimindeki özgürce seçilen etkinlikler de memnuniyet için daha çok olanak sağlayarak tatmin duygusu yüksek bir yaşamın kapısını aralamaktadır (Broughton ve Beggs, 2006). Değişik yapı ve içeriklere sahip olsa da bireyin kendini ifade edebilme, fiziksel ve zihinsel gelişim, bir gruba ait hissetme, duyarlılık gibi önemli ihtiyaçlarını tatmin eden serbest zaman etkinlikleri; aynı zamanda sosyalleşme, sosyal çevre oluşturma, hayatın getirdiği monotonluğun ve stresin giderilmesinde ve psikolojik olarak kendini iyi hissetmesinde önemli rollere sahiptir (Karlı ve diğ., 2008). Serbest zaman etkinlikleri bahsi geçen bu rolleri sebebiyle birey üzerinde bir tatmin duygusu oluşturması beklenmektedir. Sadece kişinin kendisi tarafından hissedilerek oluşan memnuniyeti ve iç huzuru anlatmak için kullanılan bir değer olan tatmin duygusu (Eroğlu, 1996), yüksekliğinde birey üzerinde olumlu etkiler oluştururken düşüklüğünde ise huzursuzluk ve memnuniyetsizlik gibi olumsuz duygular ortaya koyabilir. Beard ve Ragheb (1980) serbest zaman tatmin kavramını, bireyin serbest zaman etkinliklerine katılımı sonucu elde ettiği olumlu doyum ve duygular olarak tanımlamışlardır. Ayrıca, psikolojik, eğitim, sosyal, rahatlama, fizyolojik ve estetik olmak üzere altı boyuttan oluşan *Leisure Satisfaciton Scale'i* (Serbest Zaman Tatmin Ölçeği) geliştirmişlerdir. Serbest Zaman Tatmin Ölçeği'ni oluşturan boyutlar;

Psikolojik boyut: Serbest zaman etkinliklerinin bireye kattığı psikolojik faydalar olan özgürlük hissi, eğlence, bir etkinlik içerisinde yer alma, entelektüel gelişim, başarı ve özgüven gibi kavramları içermektedir.

Eğitim boyutu: zihinsel uyarılma, kişinin kendisini, toplumu ve çevreyi tanıması ve yeni şeyler öğrenmesi, beceri düzeyini geliştirme ve kişisel gelişim gibi eğitimsel faydaların tatmin gücünü değerlendirmektedir.

Sosyal boyut: kişinin bir grup içerisinde yer alma, yeni insanlarla tanışma ve arkadaş olma ve kendini kabul ettirme gibi sosyalleşmeye yönelik tatmin duygusunu belirleme amacındadır.

Rahatlama boyutu: bireylerin rahatlama, dinlenme yenilenme, stresten ve hayatın zorluklarından uzaklaşabilmesine ve kendini iyi hissetmesine yönelik duyguları ölçmeye çalışmaktadır.

Fizyolojik boyut: bireylerin katıldıkları etkinlikler sonucunda zinde kalma, sağlıklı olma ve kilo kontrolü gibi fizyolojik faydalardan kaynaklı tatmin duygularından oluşmaktadır.

Estetik boyut: bireylerin serbest zaman etkinliklerini gerçekleştirmek için buldukları alanların tasarım, güzellik, ilginçlik hoşluk bakımından oluşan özelliklerine ilişkin tatmin duygusunu değerlendirmektedir.

İlgili uluslararası alanyazın incelendiğinde, serbest zaman tatmini kavramının oldukça fazla sayıda araştırmaya konu olduğu görülmektedir. Bu araştırmalara örnek olarak; serbest zaman tatmini ve yaşam tatmini ilişkisi üzerine çalışmalar (Ayar, 2014; Brown ve Frankel,

1993; Wang ve diğ., 2008), serbest zaman tatmini ve yaşam kalitesi üzerine çalışmalar (Iwasaki, 2007; Liang ve diğ., 2013; Ngai, 2005; Spiers ve Walker, 2009), çeşitli demografik değişkenler ve serbest zaman tatmini üzerine çalışmalar (Broughton ve Beggs, 2006; Kabanoff, 1982), motivasyon, bağlılık, serbest zaman katılımı ve serbest zaman tatmini ilişkisine yönelik araştırmalar (Chen ve diğ., 2013; Chun ve diğ., 2012; Sivan ve diğ., 2008; Walker ve diğ., 2011), internet kullanımı ve serbest zaman tatmini arasındaki ilişki (Heo ve diğ., 2011), akademik stres, kaygı, zaman yönetimi ve serbest zaman tatmini arasındaki ilişki (Misra ve McKean, 2000) ve serbest zaman etkinlik tipi, mutluluk ve serbest zaman tatmin düzeyi ilişkisi (Hribernik ve Mussap, 2010; Shin ve You, 2013) verilebilir.

Serbest zaman tatminine ilişkin ulusal alan yazın incelendiğinde ise, konu ile ilgili oldukça sınırlı sayıda ve genellikle son yıllarda yapılmış araştırmalara rastlanmıştır (Karlı ve arkadaşları, 2008; Karlı ve arkadaşları, 2008b; Akyıldız, 2013; Ardahan ve Yerlisu Lapa, 2010; Gökçe ve Orhan, 2011; Tercan, 2013).

Serbest zaman tatmini konusunun daha iyi anlaşılması ve ülkemizdeki gelişimi açısından daha fazla araştırma yapılması gerekliliği açıkça görülmektedir. Günümüzde serbest zaman aktiviteleri bir yönüyle de, örgütlü olarak organize edilmekte ve devlet kurumları aracılığı ile halka sunulan bir hizmet haline dönüşmektedir. Devlet kurumları ve özel kurumlar tarafından bireylerin serbest zamanlarını değerlendirmelerine yönelik düzenlenen aktivitelerin etkisinin araştırılması önem arz etmektedir. Böylelikle, söz konusu kurumların daha etkin ve verimli serbest zaman hizmeti sunmalarına katkı sağlayacak bilgiler elde edilebilir. Araştırmanın hedef kitlesi olan ülkemizdeki gençlik merkezlerinin önemli bir kısmı ise Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı kurumlar olarak; gençlerin sosyal, kültürel ve sportif etkinlikler çerçevesinde serbest zamanlarını değerlendirmelerine fırsat veren ve ortam hazırlayan örgütler olarak tanımlanmaktadır. Gençlik merkezlerinin, amaçları ve etkinlik çeşitleri incelendiğinde, gençlerin çok yönlü gelişmelerinde ve serbest zamanlarını değerlendirmelerinde önemli görevler yerine getirdikleri açıkça görülebilir (Aycan, 2005). Bu yönüyle de serbest zaman değerlendirme odaklı katılımın olduğu bu merkezlere üye olan bireylerin serbest zaman tatmin düzeylerinin tespit etmeye yönelik araştırmaların, etkinlik planlamasında ve bu merkezlerin yeniden yapılandırılmasında önemli bilgiler sağlayabileceği düşünülerek bu çalışmanın yapılması önemli görülmüştür.

2. Yöntem

Araştırma grubu

Devlete bağlı Ankara, Bolu ve Düzce'deki gençlik merkezleri üyelerinin serbest zaman tatmin düzeylerini belirlemek ve serbest zaman tatmin düzeyine ilişkin alt boyutlar ve bazı değişkenler (cinsiyet, gençlik merkezine üyelik süresi, gençlik merkezine gitme sıklığı ve üye olunan gençlik merkezleri) arasındaki ilişki ve farklılıkları ortaya koymak amacıyla yapılan bu araştırmanın evrenini bu ilerdeki gençlik merkezi üyeleri oluşturmuştur. Örneklem grubunu ise bu merkezlerden ulaşılabilir örneklem yoluyla seçilen ve araştırmaya gönüllü olarak katılan 18,53±4,01 yaş ortalamasına sahip 155'i kadın ve 216'sı erkek olmak üzere toplam 371 üye oluşturmuştur.

Veri toplama aracı

Araştırma verilerinin toplanmasında, kişisel bilgi formunun yanı sıra Beard ve Ragheb (1980) tarafından geliştirilen "*Leisure Satisfaction Scale (LSS)*" Serbest Zaman Tatmin

Ölçeği (SZTÖ – Uzun Versiyon) kullanılmıştır. Ölçeğin orijinal formu 51 maddeden ve altı boyuttan oluşmaktadır. Karlı ve Arkadaşları (2008) tarafından Türkçe'ye uyarlaması yapılarak 39 maddeli ve yine altı faktörlü yapı elde edilmiştir. Bu faktörler sırasıyla *Eğitim, Fizyolojik, Estetik, Rahatlama, Sosyal ve Psikolojik* olarak tanımlanmıştır. Ölçek maddeleri 5-puanlı Likert tipinde değerlendirilmiştir. (1 = Benim için hemen hemen hiç geçerli değil, 2 = Benim için nadiren geçerli, 3 = Benim için bazen geçerli, 4 = Benim için sıklıkla geçerli, 5 = Benim için hemen hemen her zaman geçerli). Karlı ve arkadaşları (2008) tarafından yapılan araştırmada ölçeğin Cronbach's Alpha katsayısı $\alpha=0,92$ olarak tespit edilirken, bu çalışmada ise $\alpha=0,97$ olarak belirlenmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin analizinde ilk olarak alt boyutlar ve bağımsız değişkenlere ilişkin betimleyici istatistikler yapılmıştır. Sonrasında altı alt boyut ve bağımsız değişkenler (cinsiyet, gençlik merkezine üyelik süresi, gençlik merkezine devam etme sıklığı ve üye olunan gençlik merkezleri) arasında; iki ortalama arasındaki farkın anlamlılığı testi (t-test), Pearson korelasyon analizi ve tek yönlü varyans analizi testi (ANOVA) uygulanmıştır. Tek yönlü varyans analizi testinde ortaya çıkan anlamlı farklar için ise Post Hoc Tukey testi yapılmıştır.

3. Bulgular

Tablo 1'de araştırmaya katılan gençlik merkezleri üyelerinin cinsiyet, gençlik merkezine üyelik süresi, gençlik merkezine gitme sıklığı ve hangi şehirdeki gençlik merkezine üye oluklarına ilişkin bilgiler yer almaktadır. Elde edilen verilere göre katılımcıların %58,2 sinin erkek, %51,2'sinin gençlik merkezine üyelik başlangıç süresi bir – altı ay arası, %61,5'inin gençlik merkezine gitme sıklığı haftada birkaç gün ve %51,8'inin ise Ankara'daki gençlik merkezlerine üye oldukları görülmektedir.

Tablo 1. Gençlik merkezlerine üye katılımcılara ilişkin bazı demografik değişkenlerin yüzde ve frekans dağılımları

Değişkenler		f	%	Toplam
Cinsiyet	Kadın	155	41,8	371
	Erkek	216	58,2	
Üyelik süresi	1 – 6 ay arası	190	51,2	312
	7 – 12 ay arası	50	13,5	
	1 – 2 yıl arası	42	11,3	
	2 yıl ve üzeri	30	8,1	
Gitme sıklığı	Düzensiz	67	18,1	366
	Ayda birkaç gün	11	3,0	
	Haftada birkaç gün	228	61,5	
	Her gün	60	16,2	
Üye olunan şehir	Ankara	192	51,8	371
	Bolu	91	24,5	
	Düzce	88	23,7	

Tablo 2’de Serbest Zaman Tatmin Ölçeği alt boyutlarının aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir. Tablo incelendiğinde katılımcıların en yüksek aritmetik ortalama değerinin Rahatlama boyutunda ($3,88 \pm 1,13$), en düşük aritmetik ortalamasının ise Fizyolojik boyutta ($3,26 \pm 1,01$) olduğu belirlenmiştir.

Tablo 2. SZTÖ alt boyutlarının aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri

	\bar{x}	S	N
Psikolojik	3,47	1,14	371
Eğitim	3,65	1,16	
Sosyal	3,63	1,03	
Rahatlama	3,88	1,13	
Fizyolojik	3,26	1,01	
Estetik	3,64	1,15	

Tablo 3’de cinsiyet değişkeni ile Serbest Zaman Tatmin Ölçeği alt boyutları arasındaki t testi sonuçları verilmiştir. Elde edilen bulgular incelendiğinde Psikolojik ($t= 2,09$; $p= 0,03$), Eğitim ($t= 2,43$; $p= 0,01$) ve Rahatlama ($t= 3,83$; $p= 0,00$) alt boyutlarında anlamlı fark tespit edilmiştir. Diğer alt boyutlarda ise anlamlı fark bulunmamıştır. Anlamlı fark çıkan alt boyutlar için aritmetik ortalamalar incelendiğinde tüm bu alt boyutlarda kadınlar lehine ortalamaların daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 3. Katılımcıların cinsiyeti ile SZTÖ alt boyutları arasındaki t testi sonuçları

	Cinsiyet	n	\bar{x}	S	sd	t	p
Psikolojik	Kadın	155	3,62	1,02	369	2,09	0,03
	Erkek	216	3,37	1,21			
Eğitim	Kadın	155	3,82	1,09	350,44	2,43	0,01
	Erkek	216	3,52	1,20			
Sosyal	Kadın	155	3,74	1,00	341,70	1,79	0,07
	Erkek	216	3,55	1,05			
Rahatlama	Kadın	155	4,14	1,04	369	3,83	0,00
	Erkek	216	3,70	1,15			
Fizyolojik	Kadın	155	3,29	1,01	331,94	0,50	0,61
	Erkek	216	3,23	1,01			
Estetik	Kadın	155	3,69	1,15	332,93	0,68	0,49
	Erkek	216	3,60	1,16			

Tablo 4’de katılımcıların gençlik merkezlerine üyelik süresi ile Serbest Zaman Tatmin Ölçeği alt boyutları arasındaki ilişkiyi incelemek üzere yapılan korelasyon analizi (Pearson Correlation Moment) sonuçları yer almaktadır. Tablo incelendiğinde gençlik merkezine üyelik süresi ile psikolojik boyut arasında anlamlı pozitif korelasyon ($r= 0,12$; $p= 0,03$) ve yine gençlik merkezine üyelik süresi ile eğitim alt boyutu arasında anlamlı pozitif korelasyon

($r= 0,13$; $p= 0,02$) bulunmuştur. Gençlik merkezlerine üyelik süresi ile diğer alt boyutlar arasında ise anlamlı bir ilişki belirlenmemiştir.

Tablo 4. Katılımcıların gençlik merkezlerine üyelik süresi ile SZTÖ alt boyutları arasındaki ilişki değerleri

	Gençlik merkezine üyelik süresi		
	n	r	p
Psikolojik	312	0,12*	0,03
Eğitim	312	0,13*	0,02
Sosyal	312	0,10	0,07
Rahatlama	312	0,11	0,06
Fizyolojik	312	0,06	0,27
Estetik	312	0,06	0,32

Tablo 5’de katılımcıların gençlik merkezine gitme sıklığı ile Serbest Zaman Tatmin Ölçeği alt boyutları arasındaki ilişkiyi incelemek üzere uygulanan korelasyon analizi sonuçlarına yer verilmiştir. elde edilen bulgular incelendiğinde gençlik merkezine gitme sıklığı ile psikolojik alt boyut arasında anlamlı pozitif korelasyon ($r= 0,11$; $p= 0,03$) tespit edilirken, diğer alt boyutlarda ise herhangi anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Tablo 5. Katılımcıların gençlik merkezlerine gitme sıklığı ile SZTÖ alt boyutları arasındaki ilişki değerleri

	Gençlik merkezine gitme sıklığı		
	n	r	p
Psikolojik	366	0,11*	0,03
Eğitim	366	0,02	0,65
Sosyal	366	0,06	0,23
Rahatlama	366	0,10	0,06
Fizyolojik	366	0,01	0,87
Estetik	366	0,10	0,06

Tablo 6’da katılımcıların gençlik merkezlerine üye oldukları şehirler ile Serbest Zaman Tatmin Ölçeği alt boyutları arasındaki farkı tespit etmek için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) bulguları yer almaktadır. Tablo incelendiğinde gençlik merkezine üye olunan şehir değişkenine göre; Psikolojik ($F_{(2, 368)}= 12,48$; $p= 0,00$), Eğitim ($F_{(2, 368)}= 15,43$; $p= 0,00$), Sosyal ($F_{(2, 368)}= 10,82$; $p= 0,00$) Rahatlama ($F_{(2, 368)}= 18,37$; $p= 0,00$) ve Estetik ($F_{(2, 368)}= 4,64$; $p= 0,01$) alt boyutlarında anlamlı fark tespit edilmiştir. Fizyolojik alt boyutta ise anlamlı fark bulunmamıştır.

Tablo 6. Katılımcıların gençlik merkezlerine üye oldukları şehir değişkeni ile SZTÖ alt boyutları arasındaki farklar

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Psikolojik	Gruplar arası	30,37	2	15,18	12,48	0,00
	Gruplar içi	447,64	368	1,22		
	Toplam	478,01	370			
Eğitim	Gruplar arası	38,77	2	19,39	15,43	0,00
	Gruplar içi	462,47	368	1,26		
	Toplam	501,24	370			
Sosyal	Gruplar arası	21,94	2	10,97	10,82	0,00
	Gruplar içi	373,10	368	1,01		
	Toplam	395,05	370			
Rahatlama	Gruplar arası	42,65	2	21,33	18,37	0,00
	Gruplar içi	427,23	368	1,16		
	Toplam	469,88	370			
Fizyolojik	Gruplar arası	1,80	2	0,90	0,88	0,42
	Gruplar içi	375,87	368	1,02		
	Toplam	377,67	370			
Estetik	Gruplar arası	12,11	2	6,05	4,64	0,01
	Gruplar içi	480,50	368	1,31		
	Toplam	492,60	370			

Alt boyutlara ilişkin ortaya çıkan anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek için Post Hoc Tukey analizi yapılmış ve sonrasında aritmetik ortalamalar incelenmiştir. Tablo 7’de grupların bu aritmetik ortalamaları ile Post Hoc Tukey testi sonuçları verilmiştir. Edinilen bulgulara göre; Fizyolojik alt boyutu için anlamlı fark ortaya çıkmazken, Psikolojik, Eğitim, Sosyal, Rahatlama alt boyutlarının tümü için anlamlı fark Düzce’deki gençlik merkezi ile ve Ankara’daki merkezler arasında Düzce lehine ve Bolu’daki gençlik merkezi ile Ankara’daki merkezler arasında Bolu lehine tespit edilmiştir. Estetik alt boyutu için anlamlı fark ise Düzce’deki gençlik merkezi ile Ankara’daki merkezler arasında Düzce lehine belirlenmiştir.

Tablo 7. Gençlik merkezlerine üye olunan şehir değişkeni ile SZTÖ alt boyutları arasında oluşan fark için Post Hoc Tukey testi, aritmetik ortalama ve standart sapma sonuçları

	Şehir (A)	$\bar{x} \pm S$	Şehir (B)	$\bar{x} \pm S$	Mean Dif. (A-B)	Std. Er.	p
Psikolojik	Düzce	3,89±1,05	Ankara	3,21±1,18	0,68	0,14	0,00
	Bolu	3,62±0,96	Ankara	3,21±1,18	0,41	0,14	0,01
Eğitim	Düzce	4,05±1,10	Ankara	3,34±1,17	0,71	0,14	0,00
	Bolu	3,91±1,02	Ankara	3,34±1,17	0,57	0,14	0,00
Sosyal	Düzce	3,98±0,92	Ankara	3,40±1,08	0,57	0,13	0,00
	Bolu	3,76±0,91	Ankara	3,40±1,08	0,35	0,13	0,02
Rahatlama	Düzce	4,36±1,03	Ankara	3,57±1,15	0,79	0,14	0,00
	Bolu	4,09±0,94	Ankara	3,57±1,15	0,52	0,14	0,00
Estetik	Düzce	3,93±1,20	Ankara	3,48±1,12	0,44	0,15	0,00

4. Tartışma ve Sonuç

Gençlik merkezleri üyelerinin bazı demografik değişkenlere göre serbest zaman tatmin düzeylerini belirlemek amacıyla yapılan bu araştırmanın bulgularına göre katılımcıların serbest zaman tatmin düzeyinin Rahatlama boyutunda en yüksek olduğu, Fizyolojik boyutta ise en düşük olduğu belirlenmiştir. Cinsiyet açısından durum değerlendirildiğinde Psikolojik, Eğitim ve Rahatlama alt boyutlarında kadınların serbest zaman tatmin düzeylerinin erkeklere oranla daha yüksek olduğu görülmektedir. Konuya dair yapılan diğer araştırmalar incelendiğinde çeşitli sonuçların varlığı görülebilmektedir. Kimi araştırmalarda cinsiyet açısından serbest zaman tatmin düzeyi üzerine anlamlı fark ortaya çıkmazken (Ardahan ve Yerlisu Lapa, 2010; DiBona, 2000; Riddick, 1986) değerlerinde ise cinsiyetler arası farklılıktan bahsedilmektedir. Örneğin; Araştırmacılar Kabanoff (1982), kadınların özellikle sosyal etkileşime yönelik serbest zaman ihtiyacının daha yüksek olduğunu vurgularken, erkeklerin ise kadınlara oranla serbest zaman tatmin düzeyinin daha baskın olduğunu belirtmiştir. Misra ve Mckeen (2000) benzer bulgulara işaret ederek serbest zaman aktivitelerinde üniversitede okuyan erkeklerin kadınlara oranla daha çok tatmin düzeyine sahip olduğunu belirtmiştir. Benzer sonuçlara işaret eden araştırmacılar Hribernik ve

Mussap (2010) yaptıkları çalışmada cinsiyet ve ilişki durumunun serbest zaman tatmin düzeyi üzerinde önemli etkilerinin olduğunu ortaya koymuştur. Broughton ve Beggs (2006) 65 yaş üzerindeki bireyler üzerine yaptıkları çalışmada fizyolojik ve rahatlama alt boyutlarında kadınların erkeklere oranla daha yüksek tatmin puanlarına sahip olduğunu vurgularken diğer alt boyutlarda fark olmadığını belirtmiştir. Karlı ve arkadaşları (2008b) üniversite öğrencileri üzerine yaptığı araştırmada rahatlama boyutunda kadınların, fizyolojik boyutta ise erkeklerin tatmin düzeylerinin daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Yine Shin ve You'nun (2013) aktivite tipi ve serbest zaman tatmini üzerine yaptıkları araştırmada ise erkeklerin ve kadınların sportif içerikli etkinliklere pozitif tatmin düzeylerinin olduğunu belirtirken, kadınların pasif ve sosyal etkinlik içerikli aktivitelerde negatif tatmin düzeylerinin olduğunu ortaya koymuştur. Araştırmalar göstermektedir ki bazen erkeklerin bazen kadınların serbest zaman tatmin düzeyleri daha yüksek çıkabilmektedir. Özellikle Shin ve You'nun (2013) yaptığı araştırma göz önünde bulundurularak bu araştırma sonuçları değerlendirildiğinde ise gençlik merkezlerinin aktivite çeşitliliği açısından kadınların beklentilerine daha çok cevap verebildiği söylenebilir.

Elde Edilen diğer kayda değer bulgu ise gençlik merkezine üyelik süresi ile psikolojik boyut ve eğitim boyutlarında arasında anlamlı pozitif korelasyon bulunmuştur. Bununla birlikte ilişkilerin gücü ise oldukça zayıftır. Ayrıca kişinin gençlik merkezine gitme sıklığı ile psikolojik alt boyut arasında da anlamlı pozitif korelasyon ancak ilişki gücü açısından oldukça zayıf korelasyon tespit edilmiştir. Bu bulgular özet olarak açıklanacak olursa kişilerin gençlik merkezlerine ilişkin üyelik süreleri uzadıkça ve gençlik merkezlerine gitme sıklığı arttıkça Eğitim ve de özellikle Psikolojik boyuttaki tatmin düzeylerinin de benzer doğrultuda yükseldiği söylenebilir. Bilindiği üzere belirli bir konuda eğitilmek oldukça zaman alan bir süreçtir. Dolayısıyla üyelik süresi daha eskilere dayanan bireylerin eğitim boyutuna ilişkin serbest zaman tatmin düzeylerinin de yüksek çıkması oldukça manidar görülmüştür. Yine gençlik merkezlerinin, amaçları ve etkinlik çeşitleri incelendiğinde, gençlerin çok yönlü gelişmelerinde önemli görevler yerine getirdikleri açıkça görülebilmektedir (Aycan, 2005).

Sonuçlar, gençlerin serbest zamanlarını değerlendirmek için hizmet veren üç ildeki gençlik merkezleri üzerinden değerlendirildiğinde Düzce ve Bolu'daki üyelerin serbest zaman tatmin düzeylerinin Ankara'daki üyelere oranla Fizyolojik boyut dışında kalan diğer tüm alt boyutlarda daha yüksek olduğunu göstermektedir. Gençlik merkezlerinde çalışanların tutumu, diğer üye katılımcıların özellikleri ya da gençlik merkezinde yapılan etkinliklerin türünün farklı olması gibi etkenlerin böyle bir farklılığın ortaya çıkmasına sebep olabileceği düşünülmüştür. Nitekim, Shin ve You (2013) da yaptıkları araştırmada etkinlik türünün serbest zaman tatmini üzerinde etkilerinin olduğunu vurgulamaktadırlar.

Genel olarak sonuçlar özetlendiğinde cinsiyet, gençlik merkezine üyelik süresi, gençlik merkezine devam etme sıklığı ve farklı şehirlerde üye olunan gençlik merkezleri değişkenlerinin serbest zaman tatmin düzeyine ilişkin altı faktör üzerinde çeşitli ilişki ve farklılıklarının olduğu belirlenmiştir.

KAYNAKLAR

- Akyıldız M (2013). Ciddi ve kayıtsız katılımcıların kişilik özellikleri ile boş zaman tatmini ve yaşam tatmini arasındaki ilişki. Doktora Tezi, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Ardaşan F, Yerlisu Lapa T (2010). Üniversite öğrencilerinin serbest zaman tatmin düzeylerinin cinsiyete ve gelire göre incelenmesi. Spor Bilimleri Dergisi, 21(4): 129–136.
- Aycan A (2005). Gençlik merkezlerinde örgütsel etkililik ve hizmet kalitesinin değerlendirilmesi. Doktora Tezi, İstanbul, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Aygar E (2014). Contribution of perceived freedom and leisure satisfaction to life satisfaction in a sample of Turkish women. *Sos Indic Res*, 116: 1 – 15.
- Broughton K, Beggs B A (2006). Leisure satisfaction of older adults. *Activities, Adaptation & Aging* 31(1): 1 – 18.
- Brown B A, Frankel B G (1993). Activity through the years: Leisure, leisure satisfaction and life satisfaction. *Sociology of Sport Journal*, 10: 1-17.
- Chen Y C, Li R H, Chen S H (2013). Relationship among adolescents' leisure motivation, leisure involvement, and leisure satisfaction: A structural equation model. *Soc Indic Res*, 110: 1187 – 1189.
- Chun S, Lee Y, Kim B, Heo J (2012). The contribution of leisure participation and leisure satisfaction to stress-related growth. *Leisure Sciences*, 34: 436 – 449.
- Eroğlu F (1996). Davranış Bilimleri. İstanbul, Beta Basım Yayım.
- Gökçe H, Orhan K (2011). Serbest zaman doyum ölçeğinin Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 22(4): 139 – 145.
- Heo J, Kim J, Won Y S (2011). Exploring the relationship between internet use and leisure satisfaction among older adults. *Activities, Adaptation & Aging*, 35: 43 – 54.
- Hribernik J, Mussap A J (2010). Research note: Leisure satisfaction and subjective wellbeing. *Annals of Leisure Research*, 13(4): 701 – 708.
- Iso-Ahola S E (1997). A psychological analysis of leisure and health. In J. T. Haworth (Ed.), *Work, leisure and well-being* (pp. 131–144). London: Routledge.
- Iwasaki Y (2007). Leisure and quality of life in an international and multicultural context: What are major pathways linking leisure to quality of life?. *Social Indicators Research*, 82: 233 – 264.
- Kabanoff B (1982). Occupational and sex differences in leisure needs and leisure satisfaction. *Journal of Occupational Behaviour*, 3: 233 – 245.
- Karaküçük S (1999). Rekreasyon: Boş zamanları değerlendirme. Dördüncü Baskı, Ankara, Gazi Kitabevi.
- Karlı Ü, Polat E, Üzüm H, Koçak S (2008b). The leisure satisfaction levels of university student. 10th. International Sport Sciences Congress, October 23 – 25, 2008, Bolu/Turkey.

- Karlı Ü, Polat E, Yılmaz S, Koçak S (2008). Serbest Zaman Tatmin Ölçeği'nin (SZTÖ-uzun versiyon) geçerlilik ve güvenilirlik çalışması, Spor Bilimleri Dergisi, 19(2): 80 – 91.
- Liang J, Yamashita T, Brown J S (2013). Leisure satisfaction and quality of life in China, Japan and South Korea: A comparative study using AsiaBarometer 2006. J Happiness Stud., 14: 753 – 769.
- Misra R, McKean M (2000). College students' academic stress and its relation to their anxiety, time management, and leisure satisfaction. American Journal of Health Studies, 16(1): 41 – 51.
- Mull R F, Bayless K G, Ross C M, Jamieson L M, (1997). Recreational sport management. 3Ed., USA, Human Kinetics.
- Ngai V T (2005). Leisure satisfaction and quality of life in Macao, China. Leisure Studies, 24(2): 195 – 207.
- Riddick C C (1986). Leisure satisfaction precursors. Journal of Leisure Research, 18(4): 259 – 265.
- Roberts K (2006). Leisure in contemporary society 2Ed., Wallingford, UK.
- Shin K, You S (2013). Leisure type, leisure satisfaction and adolescents' psychological wellbeing. Journal of Pacific Rim Psychology, 7(2): 53 – 62.
- Sivan A, Fung A, Fung L (2008). Motivation and leisure satisfaction of mass media use among Hong Kong adolescents. World Leisure Journal, 50(1): 46 – 57.
- Spiers A, Walker G J (2009). The effects of ethnicity and leisure satisfaction on happiness, peacefulness and quality of life. Leisure Sciences, 31: 84 – 99.
- Tercan E (2013). Rekreatif aktivitelere katılımı ilişkili olarak, yaşam tatmini, psikolojik iyi olma hali ve serbest zaman tatminin incelenmesi, II Rekreasyon Araştırmaları Kongresi, 31 Ekim – 3 Kasım 2013, Aydın/Türkiye.
- Tezcan N M (1994). Boş zamanları değerlendirme sosyolojisi. Atilla Kitabevi, Ankara.
- Walker G J, Halpenny E, Spiers A (2011). A prospective panel study of Chinese-Canadian immigrants' leisure participation and leisure satisfaction. Leisure Sciences, 33: 349 – 365.
- Wang E S T, Chen L S L, Lin J Y C, Wang M C H (2008). The relationship between leisure satisfaction and life satisfaction of adolescents concerning online games. ADOLESCENCE 43(169): Spring, 177 – 184.